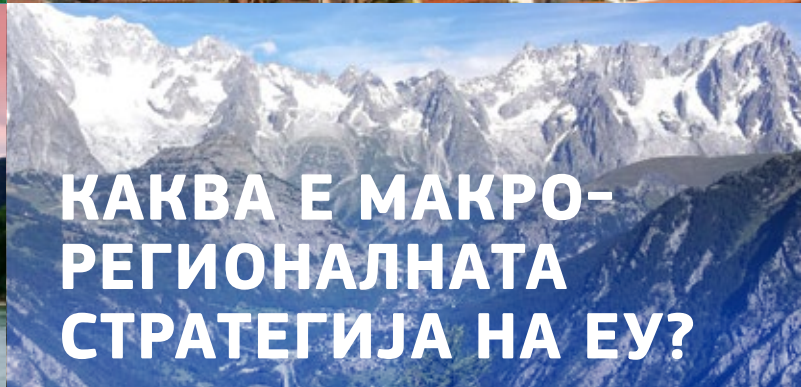

Европска
Комисија

КАКВА Е МАКРО-РЕГИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА НА ЕУ?

Макро-регионалната стратегија на Европската унија (ЕУ) е политичка рамка што им овозможува на земјите што се наоѓаат во истиот регион заеднички да ги третираат и да наоѓаат решенија за проблемите или подобро да го искористуваат заедничкиот потенцијал што го имаат (на пр. загадување, пловност, деловна конкуренција на светско ниво итн.) Постапувајќи така, извлекуваат корист од зајакната соработка, со цел политиките да им станат поефикасни отколку кога би им пристапувале на проблемите самостојно. Макро-регионалната стратегија на ЕУ може да се поддржи со фондови на ЕУ, вклучувајќи ги структурниот и инвестицискиот фонд на ЕУ.

За да се зголемат можностите за успех на макро-регионалните стратегии на ЕУ, партнерите што се вклучени во процесот (земјите-членки, регионите, општините, невладините организации итн.) мора да ги засноваат своите активности на неколку клучни принципи: релевантно партнерство и соодветен механизам за соработка; добра координација на активностите во однос на релевантните политики и нивните извори на финансии, како и врвна соработка во рамките на и низ земјите и секторите во макро-регионот.

КОЈ ЈА ИНИЦИРА СТРАТЕГИЈАТА?

Макро-регионалните стратегии на ЕУ ги иницираат и бараат засегнатите земји-членки на ЕУ (а во некои случаи земји што не се членки на ЕУ) лоцирани во истата географска област преку Советот на ЕУ. По барање на Советот на ЕУ, Европската комисија ги изготвува и усвојува стратегиите.

Според тоа, стратегиите се целосно меѓувладини иницијативи, а нивното спроведување во голема мера се темели на посветеноста и добрата волја на земјите-учеснички. Процесот е важен колку и резултатот: мора да биде инклузивен и да се движи од попросто кон посложено ниво за да се гарантира сопственоста.

КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ?

Страгиите не доаѓаат во пакет со новите фондови на ЕУ, законодавството или формалните структури: тие се засноваат на координација и синергија. Ова значи оптимална употреба на сите постојни финансиски извори (на ЕУ, национални, регионални, приватни итн.), подобро спроведување на постојното законодавство и подобро искористување на постојните институции на сите нивоа.

Макро-регионалните стратегии на ЕУ се зафаќаат со предизвиците и можностите карактеристични за конкретни географски области коишто се премногу локални за да бидат од непосреден интерес за целата ЕУ, но се премногу широкоопсежни за да се решаваат ефикасно на национално ниво. Со други зборови, тие дејствуваат како мост помеѓу ЕУ и локалните креатори на политики.

Целите на стратегиите се стратешки, долгорочни и заеднички договорени од страна на земјите-учеснички. Тие се разликуваат во зависност од потребите на макро-регионот за којшто станува збор, а важност се дава на стратегиските прашања што ја зголемуваат вредност на хоризонталните политики на ЕУ.

Секоја стратегија опфаќа широк спектар на актери на разни нивоа (меѓународно, национално, регионално, локално), сектори (јавен, приватен, граѓанско општество) и полиња на стручност, а со тоа овозможува платформа за конзистентно управување од страна на повеќе земји, во повеќе сектори и на повеќе нивоа.

До денес, усвоени се четири макро-регионални стратегии на ЕУ; секоја е придружена со акциски план за секоја календарска година што треба да се ажурира редовно во поглед на новонастанатите потреби и променливиот контекст:

- стратегијата на ЕУ за Регионот на Балтичко Море (2009 год.);
- стратегијата на ЕУ за Регионот на Дунав (2010 год.);
- стратегијата на ЕУ за Регионот на Јадранско и Јонско Море (2014 год.); и
- стратегијата на ЕУ за Регионот на Алпите (2015 год.).

Тие се однесуваат на 19 земји-членки и 8 земји што не се членки на ЕУ, претставувајќи над 340 милиони луѓе¹:

- **19 ЗЕМЈИ-ЧЛЕНКИ НА ЕУ:** Австрија, Бугарија, Хрватска, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Франција, Германија, Грција, Унгарија, Италија, Летонија, Литванија, Полска, Романија, Република Словачка, Словенија и Шведска;
- **8 ЗЕМЈИ КОИ НЕ СЕ ЧЛЕНКИ НА ЕУ:** Албанија, Босна и Херцеговина, Лихтенштајн, Молдавија, Црна Гора, Србија, Швајцарија и Украина.

Некои земји-членки на ЕУ, како Германија и Словенија се вклучени во три стратегии, а Хрватска, Италија и Австрија во две. Три земји што не се членки на ЕУ – Босна и Херцеговина, Црна Гора и Србија – се дел од две макро-регионални стратегии на ЕУ.

КЛУЧНИ АКТЕРИ ВО СТРАТЕГИЈАТА

Секоја макро-регионална стратегија, вклучувајќи широк спектар на разни актери, има малку поразлични договори за управување, бидејќи се земаат предвид конкретните одлики на секој регион. Меѓутоа, може да се дефинираат заедничките клучни спроведувачи.

На ниво на ЕУ

Европската комисија игра водечка улога во стратегиската координација на клучните фази на спроведување на стратегијата. Освен тоа, група на високо-ниво на макро-регионални стратегии на ЕУ со претставници од сите 28 земји-членки на ЕУ и земји што не се членки на ЕУ, а се вклучени во стратегиите, се состанува за да го разгледа целокупниот пристап за сите макро-регионални стратегии на ЕУ.

Национално/регионално ниво

Во секоја земја-учесничка, националните координатори се одговорни за целокупната координација и поддршка за спроведување на стратегијата во конкретната земја.

Ниво на тематска област

Со тематските полиња раководат координатори на тематската област (координатори на политички/приоритетни области, хоризонтални активности, столбови или акции) коишто го претставуваат макро-регионалниот интерес. Тие добиваат поддршка од партнерите од соодветниот регион и се организирани во управни групи. Нивната главна улога е да го промовираат создавањето заеднички проекти што ќе придонесат за остварување на целите на стратегијата. Освен тоа, врз основа на резултатите и успехот на таквите проекти, нивната улога е да влијаат врз содржината и спроведувањето на политиките во засегнатите земји и региони, со цел да се подобри глобалното позиционирање на макро-регионот на долг рок.

МЕЃУ-СТРАТЕГИСКА СОРАБОТКА

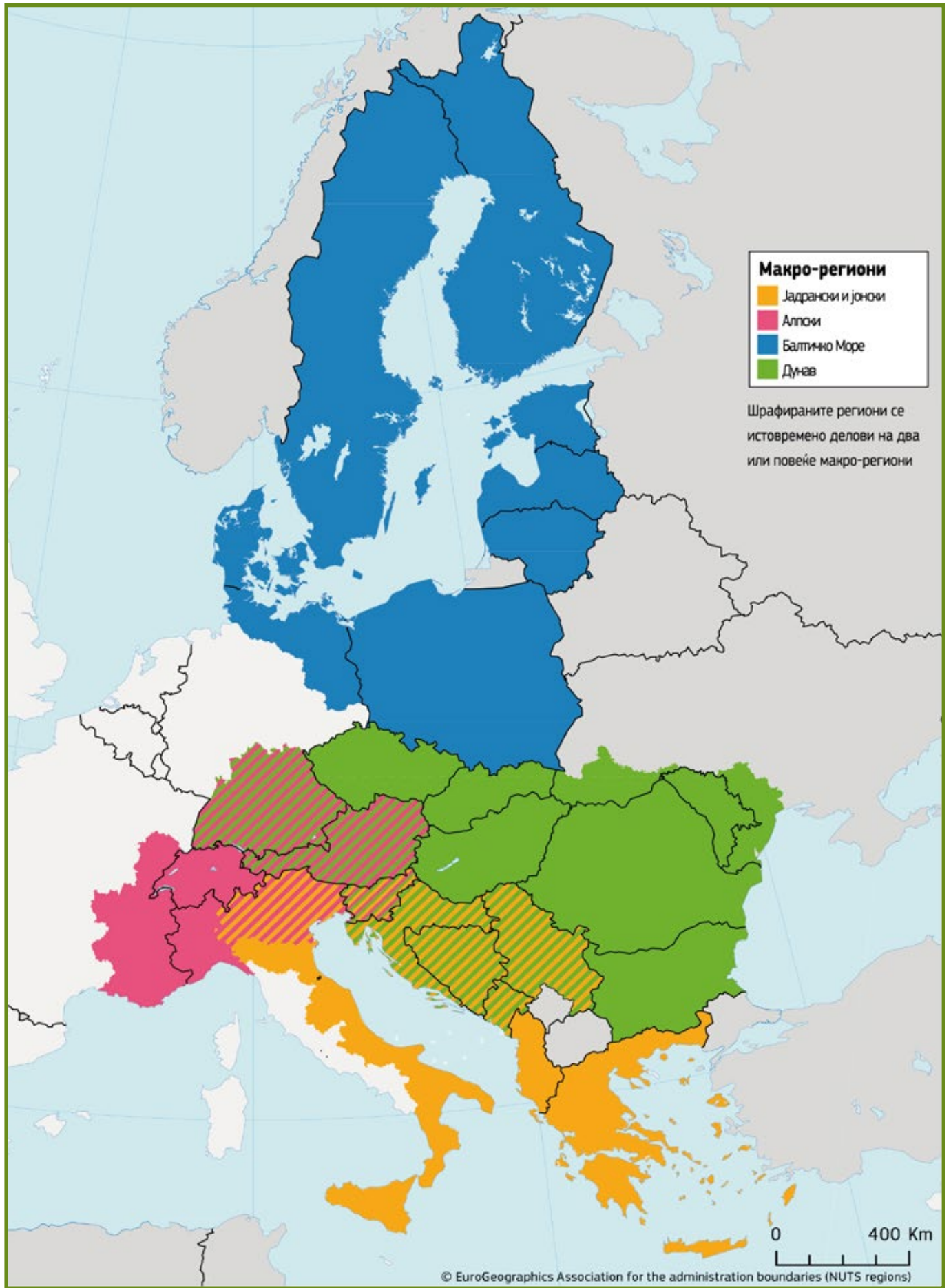
Соработката и координацијата меѓу разните макро-регионални стратегии е од клучно значење во однос на доведувањето до максимум на заемните ко-придобивки и влијание. Ова е уште повеќе важно онаму каде што има географско преклопување помеѓу стратегиите. Меѓу-стратегиската соработка може да се одвива во разни форми (на пр. спроведување на заеднички проекти, споделување на најдобрите практики и искуства итн).

Примерите вклучуваат:

- Организирање на недела на макро-регионални стратегии на ЕУ во Словенија (Порторож) во септември 2017 година, со цел да се разменат и подобрат комуникациските активности;
- Проектот DanuBalt (Дунав - Балтичко Море), чија цел е да се третираат здравствените иновации во областа и поделбата на истражувањата во регионите на Дунав и Балтичкото Море, го спроведуваат заинтересираните страни од двата макро-региони;
- Семинарот, во координирање на Советот за регионална соработка и Програмата за животна средина при Обединетите нации во Сараево во април 2016 година, им овозможи на клучните службеници од стратегијата на ЕУ за регионите на Јадранско и Јонско Море (EUSAIR) и стратегијата на ЕУ за регионот на Дунав (EUSDR) да ги споредат приоритетите во однос на предизвиците во областа на животната средина на Западен Балкан;
- Поради значителното географско преклопување помеѓу EUSDR и EUSAIR (Словенија, Хрватска, Србија, Црна Гора и Босна и Херцеговина), се одржуваат заеднички состаноци за тематски полиња од заеднички интерес, како на пример транспорт, енергија и животна средина. Слични состаноци се одржуваат помеѓу клучните актери на EUSDR и EUSALP, на пример, во полето на енергетиката.

Како заклучок, додадената вредност на макро-регионалните стратегии се карактеризира со меѓусекторскиот пристап, транснационалната димензија (вклучувајќи го учеството на земјите што не се членки на ЕУ) и придонесот за подобро управување на повеќе нивоа. Сепак ова е амбициозен концепт за кој е потребно време да се консолидира и да вроди со плод.

1) Извор: Еуростат, Светска банка, НСИ Украина

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ:

Макро-регионални стратегии на ЕУ

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

Стратегија на ЕУ
за Регионот на
Балтичко Море:
www.balticsea-region.eu/

Стратегија на ЕУ
за Регионот на
Јадранско и Јонско
Море:
www.adriatic-ionian.eu/

Стратегија на ЕУ
за Регионот на Дунав:
www.danube-region.eu/

Стратегија на ЕУ за
Регионот на Алпите:
www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Služba za publikacije

Прашања за Европската унија?
Може да ви помогне Europe Direct:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

Интерактивна верзија на оваа
публикација, во која се наоѓаат
врски до содржината на Интернет, е
достапна во PDF и HTML формат:
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/

© Европска унија, 2017 год.

Фотографија на насловната страница: © Creative Commons – Pixabay
Дозволена е повторна употреба ако се наведе изворот.

Политиката за повторна употреба на документите на Европската комисија е регулирана со Одлуката
бр. 2011/833/ЕУ
(Службен весник на Европската унија, 14.12.2011 год., стр. 39).

За секоја употреба или репродукција на фотографии или друг материјал што не е во рамките на
авторските права на ЕУ, мора да се бара дозвола директно од носителите на авторските права.

PDF ISBN 978-92-79-76609-1 doi:10.2776/620271 KN-07-17-103-MK-N